

INVENT IN NORWAY

Invent in Norway

© **Norges forskningsråd 2006**

Norges forskningsråd
Postboks 2700 St. Hanshaugen
0131 OSLO
Telefon: 22 03 70 00
Telefaks: 22 03 70 01

Publikasjonen kan bestilles via internett:
<http://www.forskningsradet.no/publikasjoner>

eller grønt nummer telefaks: 800 83 001

Grafisk design omslag: Danas design
Foto/ill. omslagsside: Mårten Blixt
Trykk: Printhouse og Norges forskningsråds hustrykkeri
Opplag: 100

Oslo, februar 2005
ISBN 82-12-02269-2 (trykksak)
ISBN 82-12-02270-6 (pdf)

Invent in Norway

Norges forskningsråd og Innovasjon Norge har i perioden juli-desember 2005 utredet tiltak for å tiltrekke internasjonale investeringer i forskning og utvikling (FoU) og lokalisering av FoU-virksomhet fra utlandet til Norge. Prosjektet er kalt "Invent in Norway".

Forskningsmeldingen varsler prosjektet i kapittelet med undertittelen "*Lokalisering av internasjonal forskningsvirksomhet i Norge*". I meldingen står det at regjeringen vil "be Norges forskningsråd og Innovasjon Norge sammen utrede mulige tiltak for å tiltrekke seg internasjonale [FoU]-investeringer og -lokalisering."

I Forskningsmeldingen slås det fast at "Det vil først og fremst være på områder der vi i kunnskapssystemet kan utvikle en spisskompetanse i verdenstoppen at vi kan ha reelle muligheter for å sikre oss etablering av tyngre multinasjonale [FoU]-enheter". Videre påpekes det at denne type spisskompetanse finnes både ved de større forskningsinstitusjonene og i sterke norske næringer og bedrifter. Det pekes også på at målrettede tiltak, som Sentre for forskningsdrevet innovasjon, forventes å virke positivt på utenlandske FoU-investeringer.

For å opprettholde et nyskapende og konkurransedyktig næringsliv, som er et hovedmål fra Soria Moria, er det viktig at Norge er et attraktivt vertsland for forskning og utvikling (FoU). Bedrifter blir stadig mer globale og FoU er intet unntak. Utenlandske bedrifter finansierer stadig mer FoU i Norge og norske bedrifter er internasjonale i sitt FoU-arbeid. At utenlandske bedrifter velger å investere i Norge er et internasjonalt kvalitetsstempel. I tillegg bidrar det til å bygge kompetanse i Norge, det bringer kunnskap inn i landet og prosjektene kan føre til nye prosjekter og ny verdiskaping i Norge.

Innovasjon Norge og Forskningsrådet har organisert et prosjekt der det søkes svar på følgende spørsmål:

- Hvilke kriterier legges til grunn for multinasjonale bedrifters lokalisering av FoU-aktiviteter?
- Hvordan kan offentlige tiltak påvirke disse beslutningskriteriene?

I prosjektet er det gjennomført mer enn 35 dybdeintervjuer med norske og utenlandske bedrifter. Over 600 internasjonale bedrifter er intervjuet over telefon og delstudier er gjort av NIFU/STEP, Christian Hambro med støtte av Agendum Partners, Innovasjon Norges utekontorer og Econ Analyse. Underveis i prosjektet har prosjektets deltagere vært i dialog med næringslivets organisasjoner og sentrale departementer. Styringsgruppen i prosjektet, som har fulgt prosjektet tett og deltatt på intervjuer, har blant annet deltakelse fra administrerende direktør i både Forskningsrådet og Innovasjon Norge.

Denne rapporten beskriver hovedfunn i prosjektet og gir en kort beskrivelse av anbefalte tiltak. Det foreligger også mer omfattende rapporter fra ulike delprosjekter. Disse er tilgjengelige ved forespørsel. I den foreliggende rapport oppsummeres først anbefalingene i prosjektet. Deretter presenteres kunnskapsgrunnlaget som er utarbeidet gjennom et sett av bakgrunnsanalyser. Til slutt følger en kort beskrivelse av tiltakene, med en kost/nytte betraktning og anbefaling om videre arbeid.

Anbefalinger

Tre observasjoner ligger til grunn for de anbefalte tiltakene:

1. **Utgangspunktet er godt** – Norge har solide forskningsmiljøer som samarbeider godt med næringslivet. Dette bekreftes bl.a. av Norges høye gjennomslagsprosent i EUs rammeprogram og de 58 søknadene, der bedrifter har forpliktet seg til å bidra med ressurser, som har kommet til det nye virkemiddelet Sentre for forskningsdrevet innovasjon. Vi utdanner også gode kandidater og har et innovasjonsfortrinn i den åpne, flate organisasjonsstrukturen som preger norsk næringsliv. Sammenliknet med andre land har vi et godt samspill mellom næringsliv og kunnskapsmiljøer. Vi har også de beste rammebetingelser i Europa for å drive forretning¹. Dessverre er vårt gode utgangspunkt for lite kjent ute i verden, og det er en oppgave å styrke Norges renommé som kunnskapsland for lokalisering av kunnskapsinvesteringer.
2. **Målgruppen er smal** – bedrifter som velger å legge FoU-aktiviteter til Norge gjør dette av én grunn: Det antas å være bedriftsøkonomisk lønnsomt. Den viktigste enkeltkilden til utenlandske FoU-investeringer er FoU i utenlandsk eide bedrifter. Det er noen få og store selskaper som står for det meste av de utenlandske FoU-investeringene. Utenlandske investeringer i norsk næringsliv er i all hovedsak kjøp av større og godt etablerte bedrifter, ikke nyetableringer. Flere faktorer bidrar til positive forventninger om lønnsomhet. Bedriftene mener det viktigste er at de kan finne talenter, eller kjøpe bedrifter som har relevant, verdifull spisskompetanse og kunnskap. Erfaring viser at det er vanskelig å flytte miljøer med spisskompetanse. Dette betyr at det vil være mest hensiktsmessig å arbeide målrettet med å tiltrekke FoU-investeringer på områder der vi er langt fremme internasjonalt, med sikte på å styrke våre sterke miljøer ytterligere og bidra til økt FoU-aktivitet. Det vil være et begrenset antall utenlandske selskaper som er aktuelle for strategiske

¹ Kilde: "Doing Business" – rapport fra Verdensbanken, 2005

FoU-investeringer i Norge på hvert område. Profileringsarbeidet må være målrettet og aktivt involvere de sterke miljøene i direkte dialog med utvalgte bedrifter.

3. **Tiltak som gjør det attraktivt for utenlandske bedrifter å investere i FoU i Norge er de samme tiltakene som gjør det attraktivt for norske bedrifter å investere i FoU i Norge** – Utover profileringsarbeid, som må være målrettet mot utenlandske bedrifter, anbefales det å jobbe med tiltak som generelt vil gjøre det lønnsomt å investere i FoU og innovasjon. I hovedsak er det to områder som er avgjørende for at vi skal være konkurransedyktige fremover: Vi må ha tilstrekkelig kvalifisert arbeidskraft og vi må ha rammevilkår og støtteordninger som er minst like gode som i landene vi vil bli sammenliknet med.

I tillegg til generelle satsinger som er viktige for å gjøre Norge mer attraktivt som vertsland for FoU-aktiviteter, anbefaler vi derfor følgende satsinger knyttet til ”Invent in Norway”:

”Invent in Norway” – Målrettet profilering av Norge som FoU-nasjon overfor utvalgte bedrifter

- Profilere utvalgte² sterke norske nærings- og kunnskapsmiljøer, spesielt utvalgt gjennom Sentre for forskningsdrevet innovasjon, næringslivsrelevante Sentre for fremragende forskning og Norwegian Centres of Expertise,
- Nyttiggjøre Innovasjon Norges uteapparat i proaktiv markedsføring av norske nærings- og kunnskapsmiljøer overfor utvalgte bedrifter,
- Legge til rette for og organisere støtte til møteplasser (seminarer, konferanser, messer) der norsk forskning er profilert,
- Opprette et sekretariat med ansvar for finansiering, infrastruktur, kompetanse og nettverk til beslutningstøtte for potensielle investeringer

² Hvilke miljøer som til syvende og sist velges ut vil være avhengig av (1) først resultatet av de pågående søknadsprosessene i SFI og NCE, (2) dernest hvilke av de valgte miljøene innenfor disse programkonseptene som kan være mest tjent med utenlandske investeringer og som lar seg mobilisere til internasjonal profilering.

samt kompetanse og kapasitet til rådgiving og oppfølging av profileringsarbeid lokalt, regionalt og internasjonalt.

Gjøre Norge mer attraktivt som vertsland for FoU-aktiviteter

- Styrke tilfanget på talenter ved å
 - fortsette og forsterke rekrutteringen til realfag, som omtalt i Forskningsmeldingen,
 - innføre tiltak foreslått i Forskningsmeldingen for å styrke utnyttelsen av spesialtillatelse og korte ned på saksbehandlingstid for familiegjenforening for forskere,
 - vurdere mulige tyngre tiltak for å tiltrekke forskere fra andre land, som for eksempel skattefritak for utenlandske forskere og rekrutteringstiltak rettet mot for eksempel IKT- og ingeniørfag.

- Forbedre rammebetingelser og styrke virkemidler for næringslivets FoU i Norge ved å
 - fortsette satsingen på næringsrettet FoU gjennom eksisterende virkemidler som brukerstyrt forskning, offentlige og industrielle forsknings- og utviklingskontrakter (IFU/OFU) hvor også utenlandske bedrifter i en rekke prosjekter investerer i forskning og utvikling samt SkatteFUNN og nye virkemidler som Sentre for forskningsdrevet innovasjon og Norwegian Centres of Expertise,
 - sikre at Norge har konkurransedyktig skattelovgivning for FoU,
 - vurdere tyngre tiltak for å gjøre det enda mer attraktivt å investere i forskning og utvikling i Norge.

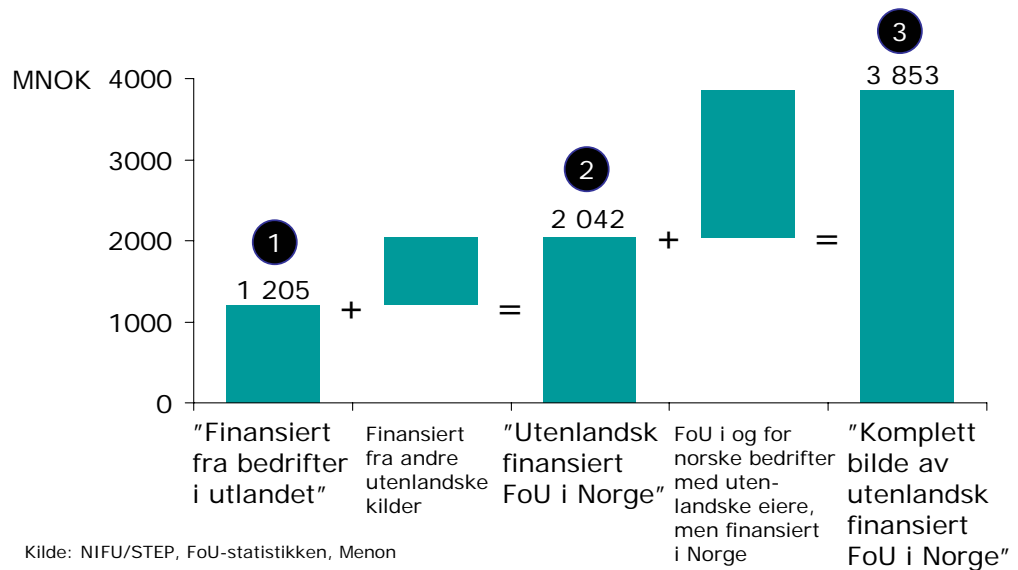
Kunnskapsgrunnlag om utenlandske FoU-investeringer

For å kunne gjøre Norge til et mer attraktivt vertsland for forskning og utvikling må vi ha kunnskap om hvor attraktive vi er i dag og hvilke faktorer som er viktige for bedrifters beslutninger om lokalisering av FoU-aktiviteter. Vi må også kjenne utviklingen over tid, hvilke sektorer som er viktige, hvordan investeringer fordeler seg geografisk og ikke minst hvilke kriterier bedriftene legger til grunn for sine investeringer. Det er med andre ord behov for et styrket kunnskapsgrunnlag rundt utenlandske FoU-investeringer i Norge. Dette kapittelet beskriver noen viktige funn fra prosjektet, som bidrar til å styrke kunnskapsgrunnlaget. Vi bruker begrepet utenlandsk eide bedrifter i Norge om bedrifter lokalisert i Norge, og *direkte kontrollert* fra utlandet (eid med mer enn 50 % av *en* utenlandsk eier).

Dagens nivå på utenlandske FoU-investeringer

Utenlandske FoU-investeringer kan være flere ting. Det kan være

1. hvor mye av FoU-aktiviteten i norske FoU-miljøer, det vil si bedrifter, institutter og universiteter, som er finansiert av utenlandske bedrifter (1,2 milliarder kroner i 2003),
2. hvor mye de samme miljøene oppgir som finansiert av utenlandske kilder totalt. Dette omfatter både bedrifter, EUs rammeprogram, andre nasjoners myndigheter (for eksempel forskningsoppdrag eller forskningsprogrammer), internasjonale organisasjoner (FNs underorganisasjoner, for eksempel) med mer (2,04 milliarder kroner i 2003),
3. alt som omfattes i punkt 2, og i tillegg all forskning og utvikling som gjøres i og for norske bedrifter med utenlandske eiere, men som finansieres over egen drift (3,85 milliarder kroner i 2003).

Figur 1: Tre ulike definisjoner av "Utenlandske FoU-investeringer i Norge"

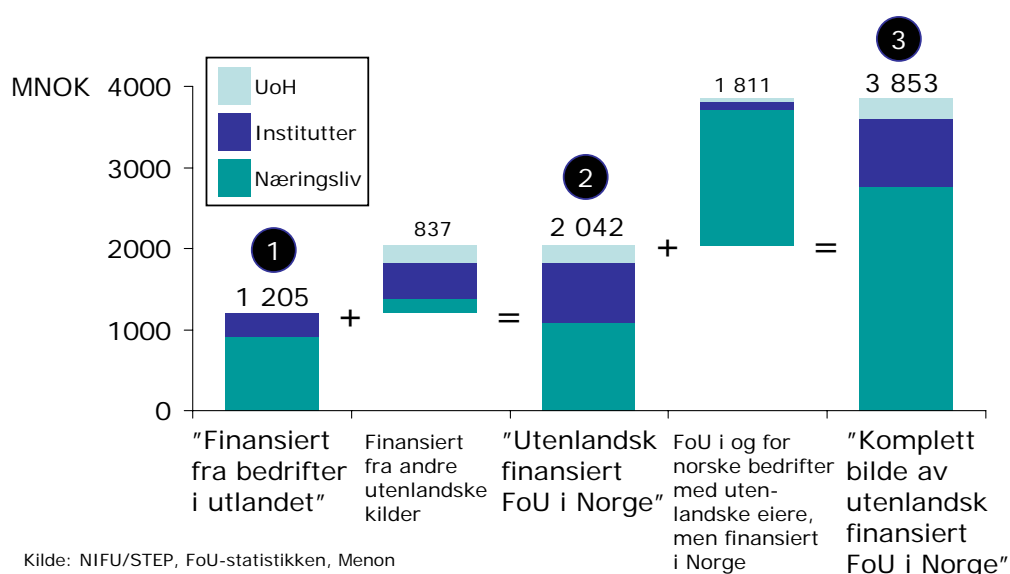
Figur 1 illustrerer disse tre definisjonene. Definisjon 1 har sin styrke i at den isolerer strømmen av penger fra utenlandske bedrifter inn i landet, hvilket er den problemstillingen som adresseres i prosjektet.

Definisjon 2 er den mest benyttede definisjonen internasjonalt. Senere i kapitlet viser vi grafer som sammenlikner utenlandske FoU-investeringer over tid (Figur 3) og for ulike land (Figur 4) og da er det denne definisjonen som må benyttes.

Definisjon 3 er mest komplett, fordi den også inkluderer forskningen som gjøres i bedrifter som for eksempel Shell eller GE Healthcare i Norge, finansiert over egen drift. Selv om denne forskningen er finansiert av egne midler vil den alternative bruken av disse midlene være å betale dem tilbake til moderselskapet i utlandet og derfra kunne reinvestere dem i andre land. Utfordringen med definisjon 3 er at den stempler FoU som "utenlandskfinansiert" fordi bedriften har en utenlandsk eier. Dette betyr at et utenlandsk oppkjøp automatisk øker andelen av forskningen som er finansiert fra utlandet, selv om det ikke nødvendigvis forskes mer.

Totalt ble det forsket for ca 27,3 milliarder kroner i Norge i 2003. Det vil si at den utenlandske andelen, ved bruk av den internasjonale definisjonen, definisjon 2, var på 7,5 % av forskningen i Norge i 2003.

Det neste steget er å se på hvem som finansieres – om det er bedrifter, institutter eller universiteter og høyskoler (UoH). Figur 2 viser at det primært er forskning og utvikling i bedrifter og til en viss grad instituttene som tiltrekker seg utenlandsk finansiering.

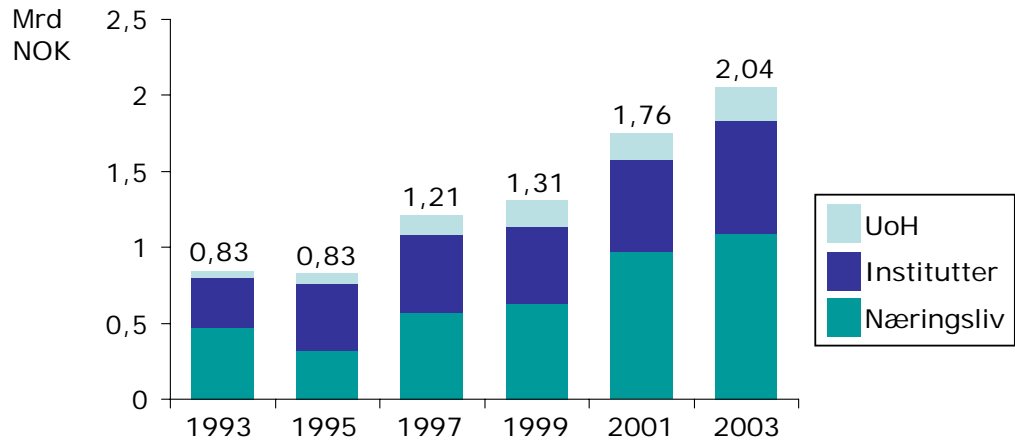

Figur 2: Figur 1 med ekstra informasjon om forskningen utføres i bedrifter, institutter eller UoH

Figur 1 og 2 viser at det forskes for betydelige utenlandske midler i Norge og at det primært er norske bedrifter som får penger fra utenlandske bedrifter.

Statistikken viser bl.a. at instituttsektoren i Norge synes å være konkurransedyktig og viktig for norsk eksport av FoU-tjenester³. Når det gjelder utenlandsk finansiert FoU i Norge (definisjon 2) kan vi også følge utviklingen over tid. Figur 3 viser at det har vært en betydelig økning i den utenlandsk finansierte forskningen i Norge.

³ NIFU STEP "Utenlandske investeringer i norsk FoU – status" X/2006

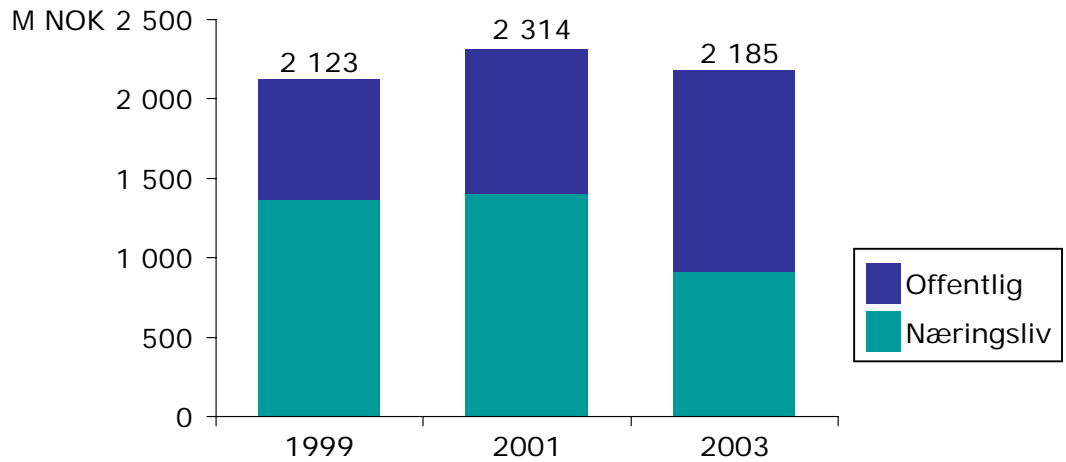
Figur 3: Utvikling i utenlandske FoU-investeringer i Norge 1993-2003(SSB, NIFU/STEP)

Det kan være flere årsaker til denne utviklingen, men et viktig poeng er at dette er del av en global trend. Forskning globaliseres i takt med at bedriftene gjør det. I tillegg gjør forbedret kommunikasjonsteknologi det langt enklere å legge FoU-aktiviteter til andre land. Veksten må også sees i sammenheng med veksten i total FoU i Norge. Forskningsinnsatsen i Norge økte i samme periode fra 14,3 mrd NOK (1993) til 27,3 mrd NOK (2003). Med andre ord økte den utenlandske finansieringen med 146 % (fra 0,83 til 2,04 mrd kroner) mens de totale FoU-investeringer økte med 90 %. Det har vært en betydelig relativ økning i andelen finansiert fra utlandet.

For pengestrømmer den motsatte veien, norsk finansiering av forskning i utlandet, har vi statistikk for perioden 1999-2003. Figur 4 viser at utviklingen totalt sett har vært relativt flat. Det som har forandret seg er *hvem* som finansierer forskning i utlandet. I 1999 investerte norske bedrifter 1370 millioner kroner i utlandet, hvilket representerte 65 % av totalen for Norge. I 2003 hadde næringslivets andel falt til 42 %. Det var spesielt oljeselskapene som reduserte sine innkjøp i utlandet, fra 684 MNOK i 2001 til 238 MNOK i 2003.

Vi vet fra intervjuer med spesielt Norsk Hydro at de hadde en bevisst strategi om å legge mer FoU til Norge, men at utviklingen nå svinger den andre veien. Med andre ord kan vi forvente en reversering av denne trenden i tiden fremover.

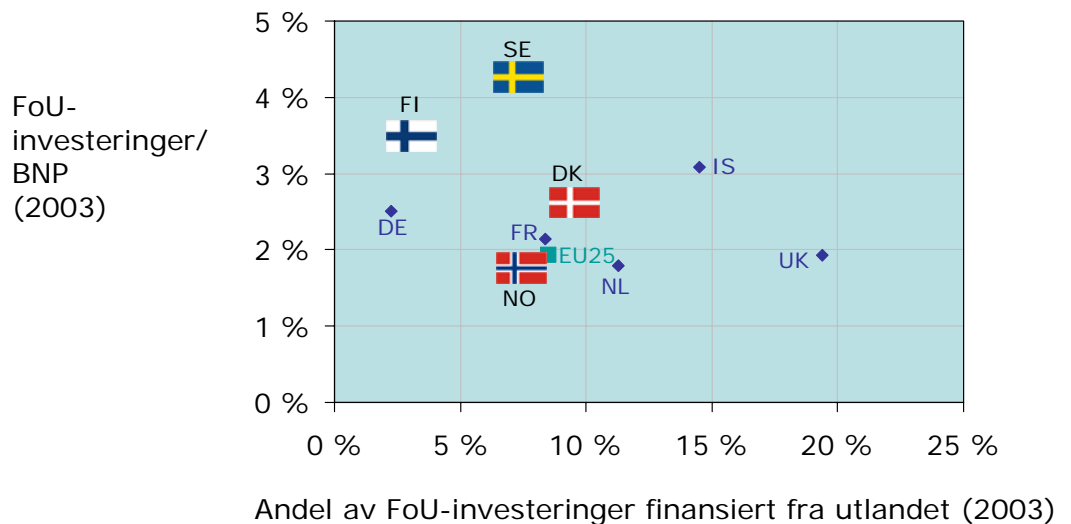
En opplevelse av at man har nådd en kritisk masse i Norge er en av flere faktorer som er med på å påvirke Hydros beslutning.

Kilde: NIFU/STEP, FoU-statistikken

Figur 4: Norsk finansiering av forskning i utlandet

Internasjonalt sett er dagens andel internasjonale FoU-investeringer i Norge nær, men noe under gjennomsnittet i EU, som er ca 8,5 % (2003). Skal vi sammenlikne omfanget av internasjonale investeringer bør vi se på to faktorer samtidig: hvor FoU-intensivt landet er og hvor stor andel av dette som finansieres fra utlandet. I figur 5 sammenlikner vi disse faktorene.

Figur 5: Internasjonal sammenlikning av inngående utenlandske FoU-investeringer (Eurostat)

Vi ser for eksempel at UK lykkes med sin strategi for å tiltrekke seg hovedkontorer og at nabolandene forsker mer enn oss, men at våre naboland, med unntak av Island, ikke har større relativ andel av utenlandske FoU-investeringer enn Norge. Finland har en betydelig lavere andel. Norge havner nede til venstre i bildet, hvilket betyr at vi både investerer mindre i FoU enn andre land og at en mindre andel av dette finansieres fra utlandet.

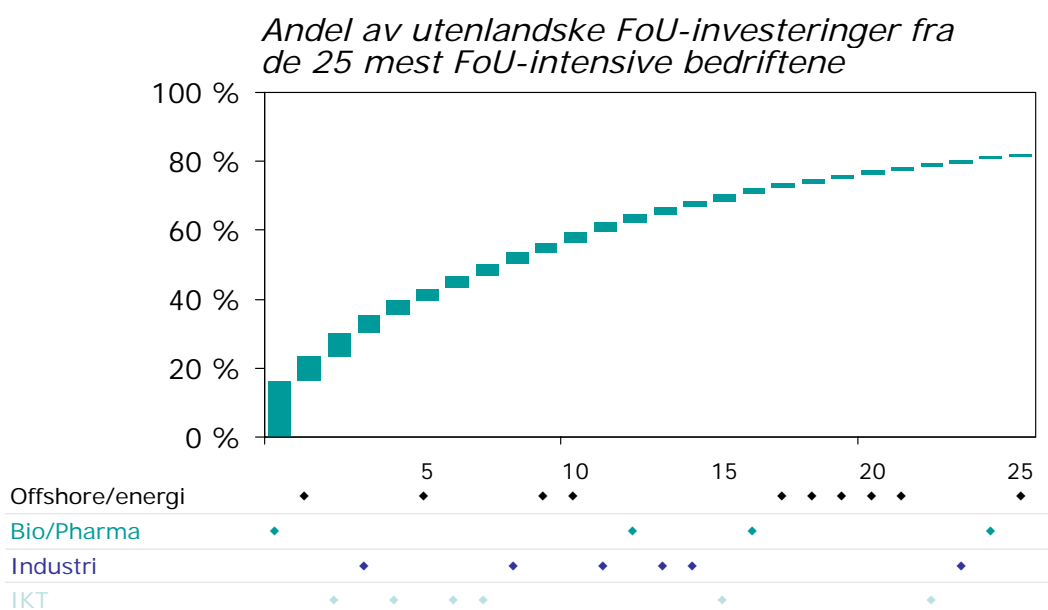
Analysene som er gjort for å få frem et kunnskapsgrunnlag inkluderer en unik kobling av eierskapsinformasjon fra regnskapsinformasjonen i Brønnøysundregisteret med informasjon i FoU-statistikken fra SSB. Analysene viser flere interessante trekk.

- Et fåtall bedrifter står for veldig store deler av investeringene.
- En stor andel av de viktigste bedriftene er innenfor offshore/energi og IKT
- De viktigste bedriftene er i all hovedsak bedrifter som har vokst seg store i Norge for så å bli kjøpt av utenlandske bedrifter.

Figur 6 viser fordelingen på de 25 mest FoU-intensive utenlandsk eide bedriftene og næringskategori for hver enkelt bedrift. Det fremgår at disse 25 bedriftene til sammen investerer over 80 % av det de 671 utenlandsk eide bedriftene forsker for totalt (2003). Dette tilsier at arbeidet med å øke internasjonale investeringer må målrettes helt konkret mot enkeltbedrifter, ettersom fire-fem bedriftssuksesser prosentvis kan utgjøre en stor forskjell. Forventede resultater av en "Invest in Norway"-satsing og målingene bør derfor primært knyttes an til omfanget av økte FoU-investeringer på utvalgte områder, og ikke antallet investeringer. Imidlertid viser statistikken⁴ at utenlandsk FoU står for 26,5 % av de totale FoU-investeringene i selskaper med mellom 100 og 250 ansatte, dvs. også innenfor Innovasjon Norges primære målgruppe. Dette bekrefter vårt generelle inntrykk at det eksisterer en rekke innovative små og mellomstore bedrifter (SMB) som representerer et innovasjons- og vekstpotensial som også anerkjennes av utenlandske selskaper. Å kartlegge hvem disse SMBene er innenfor de valgte nærings- og FoU-miljøene og se

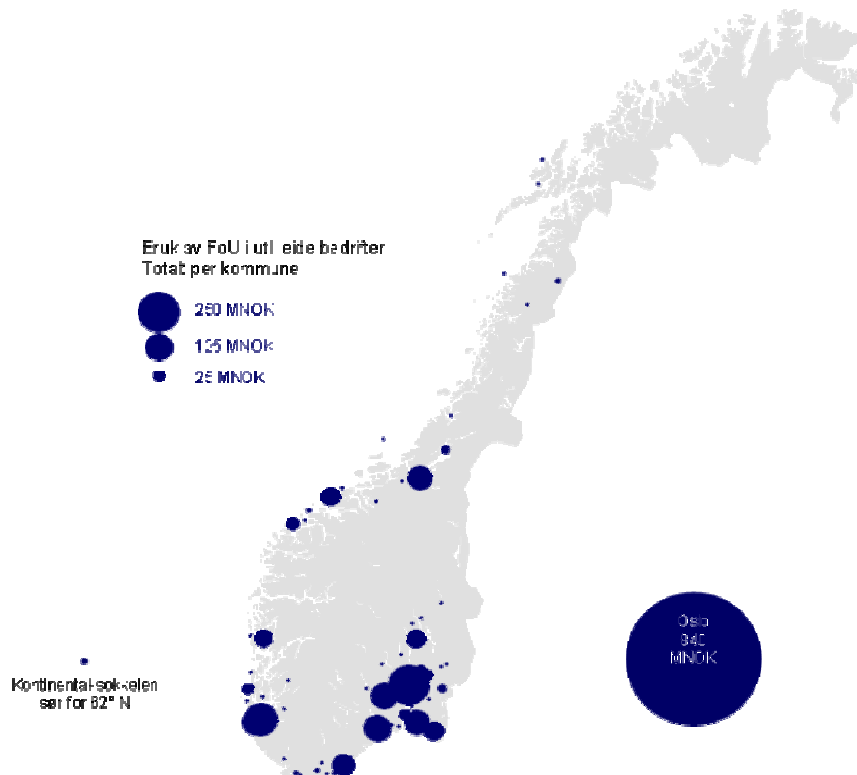
⁴ NIFU STEP "Utenlandske investeringer i norsk FoU-status" X/2006

hvordan disse utvikler seg, vil danne et viktig supplement til å evaluere de få store som grunnlag for vurderinger av resultater av innsatsen.

Figur 6: Andel og næring, utenlandsk eide bedrifter (SSB, NIFU/STEP, Menon, NFR – 2003 statistikk)

En annen observasjon er at den geografiske spredningen i de FoU-intensive, utenlandsk eide bedriftene er begrenset. Dette fremgår av figur 7. Av vel 1,9 milliarder kroner i egenutført FoU i utenlandsk eide bedrifter, utføres 44 % (840 MNOK) i Oslo. Det er noe aktivitet i Stavanger, Trondheim, Ulsteinvik, Bergen og Grimstad, men Østlandet dominerer. Tallene sier imidlertid ingenting om hvilke FoU-miljøer disse bedriftene samarbeider med.

Figur 7: Egenutført FoU i utenlandsk eide bedrifter pr kommune (SSB, NIFU/STEP, Menon – 2003 statistikk)

Aktiviteter i andre land

Prosjektet har vurdert "Invest in"-aktiviteter med fokus på FoU-investeringer i 8 land: Canada, Finland, Irland, Japan, Sør-Korea, Singapore, Sverige og Danmark. Landene er valgt fordi de har en etablert aktivitet på dette feltet, er kjent for å tiltrekke seg utenlandske investeringer og forskning og antas å ha fellestrekk med Norge som vi kan lære av. Det ble også lagt vekt på å få med flere verdensdeler og land med helt andre forutsetninger for innovasjon og vekst og ulik kulturbakgrunn.

Undersøkelsen viser at det er store forskjeller i måten aktivitetene organiseres på. Dette kompliserer sammenlikninger på tvers. Innsatsen inngår gjerne i en større næringspolitisk sammenheng og det er vanskelig å isolere ressurser brukt på "Invest in" aktivitet fra øvrig innovasjonsaktivitet. Dette gjelder i enda større grad når en ønsker å se nærmere på den delen av "Invest in" som er rettet mot FoU ("Invest in") over landegrensene. Mål og resultater av innsatsen vil

imidlertid stort sett være de samme, nemlig å tiltrekke seg utenlandske investeringer i nasjonale teknologibedrifter/-miljøer som har et uforløst potensial for å vokse internasjonalt, og gjerne med en tilknytning til definerte sterke nasjonale nærings- og FoU-miljøer.

Seks av landene har mer eller mindre eksplisitt fokus på å tiltrekke seg FoU-investeringer. Dette er klarest for Sør-Korea. Sør-Korea gjør klare, nasjonale valg og har klare uttalte ambisjoner om å bli ledende i det 21. århundre på utvalgte områder. Sverige og Danmark ønsker fortsatt å være ledende på sterke industrielle områder, mens Japan vil underbygge sin ledende posisjon ved å vektlegge produktivitet gjennom utvikling og bruk av IKT og utvikling av en miljøvennlig økonomi.

Sverige har både allmenne investeringsfremmende tiltak og markedsføring av strategiske bransjer. Deres innretning har i økende grad blitt mer strategisk og målrettet. Invest in Sweden (ISA) hevder selv at de har gått fra å være et informasjonsbyrå, via et markedsføringsbyrå, til nå å være en salgsorganisasjon med rapporteringsansvar. De satser nå på IT, Bioteknologi, Treforedling og ”Intelligente biler” og jobber spesielt mot USA, UK, Japan og Kina. ISA konsentrerer seg om bransjer hvor internasjonale investeringer anses å være strategisk viktig og helst i høyteknologiske og kompetansekrevede prosjekter/bedrifter. Invest in Denmark er i hovedsak en salgs-/markedsføringsorganisasjon, med spesielt fokus på Life Sciences, IKT og lokalisering av hovedkontorer. Energi/Vindkraft vurderes som nytt satsingsområde.

Målrettede strategier begrunnes ofte med at man ønsker et mer kunnskapsbasert næringsliv og mer FoU ved å styrke egne næringsklynger eller å bli verdensledende på prioriterte områder.

Alle landene legger mao. spesiell vekt på bestemte områder eller næringer, men det er vanskelig å si hvor mye av aktivitetene i hvert land som er samlet under disse nasjonale prioriteringene. Det er vanskelig å kartlegge innsatsen i hver enkelt nasjonale ”Invest in”-organisasjon, og i tillegg kommer ulike innsatser

regionalt. I Finland for eksempel, er de valgte områdene i stor grad en refleksjon av initiativ fra klynger rundt universitetene. Dette supplerer den nasjonale innsatsen gjennom Invest in Finland/Finpro. De regionale aktørene i Finland opererer etter det vi erfarer relativt selvstendig med å tiltrekke seg internasjonale investeringer/bedrifter. TEKEL, som er en paraplyorganisasjon for Centres of Expertise i Finland, har bl.a. ansvar for opplæring og koordinering av aktivitetene i Centres of Expertise og forskningsparker hjemme og ute, men de har ikke spisskompetanse eller et tilbud knyttet til internasjonal profilering av miljøene.

Når det gjelder virkemidler bruker de nordiske landene og Japan i stor grad informasjon, kobling og tilrettelegging, mens skattefordeler og tilskudd i tilknytning til etablering og oppfølging er vanlig i andre land. Spesielt Sør-Korea bruker sterke virkemidler (skattefritak) i en avgrenset periode (for eksempel 5-7 år).

Opplysninger om budsjetter og ansatte viser at enkelte land bruker betydelige ressurser på denne aktiviteten. Oppgavefordeling mellom flere etater, med svært varierte oppgaver, gjør det imidlertid vanskelig å sammenligne. De fleste gjennomfører former for rapportering eller evaluering, men ikke alle praktiserer full åpenhet om dette.

Bedriftenes kriterier for valg av lokalisering av FoU

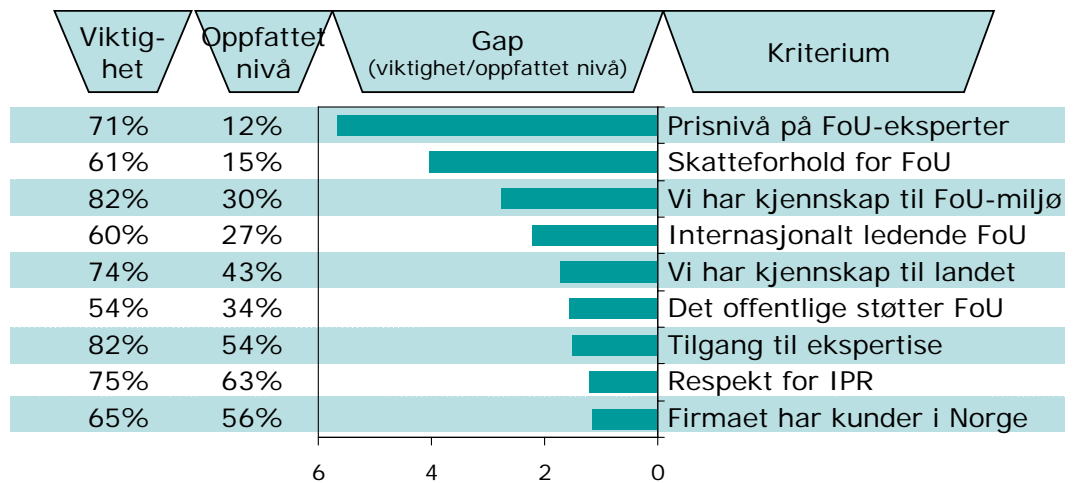
Beslutningskriterier er inngående diskutert med norsk og internasjonalt næringsliv. Representanter fra Forskningsrådet og Innovasjon Norge, inkludert de administrerende direktørene i begge organisasjonene, har deltatt i intervjuer med over 35 bedrifter og bedriftsrådgivere/konsulenter. I tillegg har vi, gjennom samarbeidspartnere, intervjuet 520 internasjonale og 100 norske utenlandsk eide bedrifter over telefon for ytterligere å belyse temaet. En god forståelse av hva bedriftene legger vekt på i sine lokaliseringsbeslutninger er nøkkelen til vellykkede tiltak for å tiltrekke oss de bedriftene som vil investere i Norge.

Det er to typer kriterier for lokalisering av FoU-aktiviteter, og begge typene er like viktige. Den første typen er *kvalifiseringskriterier*. Dersom flere av disse

kriteriene ikke er oppfylt for en bedrift i Norge vil det som regel ikke være aktuelt for bedriften å legge FoU-aktiviteter hit. De viktigste kvalifiseringskriteriene er at bedriften allerede er lokalisert her i landet, at den har et betydelig markedspotensial her eller at vi har fremragende FoU- eller utdanningsinstitusjoner innenfor deres fagområde. De andre kriteriene er *konkurranseskriterier*. Dette er kriterier som er viktige når en bedrift velger mellom Norge og andre potensielle land for å drive FoU. Kostnadsnivå er et viktig konkurransekriterium, som påvirkes av skatteregler, av offentlig støtte og av lønnsnivået.

Bedriftene fokuserer mest på *kvalifiseringskriteriene* når vi spør hva som er viktigst for å velge hvor man skal legge FoU-aktiviteter. For mange bedrifter er Norge i dag ikke vurdert som lokaliseringsland, enten fordi Norge ikke møter disse kriteriene (bedriften er for eksempel ikke etablert i Norge) eller fordi bedriftene ikke har god nok kjennskap til Norge som FoU-land. Denne siste gruppen er den mest interessante målgruppen for profileringsarbeid – **multinasjonale bedrifter med FoU-aktiviteter innenfor områder der Norge har sterke FoU- og næringsmiljøer, men uten tilstrekkelig nettverk eller kjennskap til muligheter i Norge.**

De største gapene mellom det bedriftene *sier* er viktig og de områdene de vurderer som fortrinn ved Norge finner vi for *konkurranseskriteriene*. Vi spurte 520 internasjonale bedrifter hva de rangerte som viktigste lokaliseringkriterier. De 233 bedriftslederne som hadde kjennskap til Norge ba vi om å rangere hvordan de opplever Norge på hvert kriterium. Figur 8 under illustrerer hvor gapene er størst mellom hva som er viktig og hvordan bedriftene oppfatter Norge. Som figuren viser er gapet størst når det gjelder kostnadsnivå, skatteforhold og kjennskap til FoU- og kompetansmiljøer.

Figur 8: Gap mellom viktighet og oppfattet nivå på lokaliseringskriterier for FoU
(Telefonundersøkelse – november 2005)

Det er to måter å adressere gapene på. Den ene er å adressere kriteriet direkte, for eksempel ved å gi skattefordeler til FoU-eksperter for å gjøre det billigere for bedriftene å gi sine ansatte en konkurransedyktig lønn. Den andre er å adressere oppfatningen av kriteriene. Vi kjenner flere eksempler på at prisnivået på norske ingeniører eller annet FoU-personale er konkurransedyktig i forhold til andre vestlige land. Shell, for eksempel, gjorde en analyse av totalkostnadene på en FoU-ansatt i Stavanger, Houston, Aberdeen og Nederland og fant at det var billigst i Stavanger. Denne analysen, basert på interne data i Shell, var avgjørende for beslutningen om å legge et teknologisenter til Norge.

Innsamling og formidling av fakta kan være et viktig virkemiddel. Når prisene på FoU-eksperter skal sammenliknes på tvers av landegrensler, for eksempel, er det viktig å presisere forutsetningene. For eksempel er det ofte slik at arbeidstakerne i USA i tillegg til skatt må betale helseforsikring, mens dette er inkludert i skattesystemet i Norge.

Hovedfunnet i analysen av beslutningskriterier er at Norge må vinne frem på to fronter: Den første er å i det hele tatt å bli vurdert som aktuelt lokaliseringsland. Den andre er å få bedriftene til å velge Norge som det beste alternativet. I begge tilfeller er vårt renommé som kunnskapsnasjon en viktig innsalgfaktor, mens kostnadsnivået for FoU-investeringer kan være tungen på vektskålen.

Rammebetingelser

Offentlig finansiering av forskning og innovasjon er interessant for utenlandske selskaper. FoU-direktøren i et engelsk eid selskap med betydelige FoU-aktiviteter i Norge uttrykte seg slik i et intervju: ”Offentlig støtte har en fantastisk virkning som smøring i de interne prioriteringsprosessene i vårt konsern, og det er et krav at dette kan forelegges for engelskmennene dersom de skal gå inn for prosjektet. For ledelsen vår er offentlig aksept for FoU-prosjektet et kvalitetstempel og derfor meget høyt verdsatt”. En fortsatt styrking av de eksisterende virkemidlene forventes derfor å virke positivt for valg av Norge som lokaliseringsland.

Norge har et høyt skattenivå. Dette skyldes delvis at oljeinntekter, som utgjør en betydelig andel av vårt BNP, skattelegges høyt (78 %). Vi viser til en egen utredning om skatteforhold og FoU, produsert av Christian Hambro og Agendum Partners.

Utenlandske bedrifters lokaliseringsbeslutninger bygger på de samme kriteriene som for norske bedrifter. Dette betyr at summen av alle rammebetingelser er viktig, både for å lokke utenlandske bedrifters FoU-investeringer til Norge og for å beholde norske bedrifters FoU-investeringer.

Anbefalte tiltak

Konklusjonen på analysen er at den viktigste utfordringen en offentlig innsats kan adressere er å styrke Norges renommé som kunnskapsnasjon overfor en målgruppe av bedrifter innenfor næringer der Norge har sterke miljøer.

Det anbefales derfor å organisere og intensivere profileringen av Norge som FoU-land gjennom en ”Invent in Norway”-satsing. Satsingen skal være målrettet mot utvalgte bedrifter, som velges ut av og med utgangspunkt i våre sterke FoU- og næringsmiljøer. Det anbefales at denne satsingen skjer

1. gjennom å aktivere våre sterke FoU- og næringsmiljøer i profileringsarbeidet. Helt konkret bør dette gjøres ved å gi øremerkede profileringsmidler til våre aller beste miljøer, helst identifisert gjennom spiss-satsingene⁵ SFI, NCE og SFF,
2. ved å utnytte og videreutvikle kompetansen på Norges utekontorer for å identifisere og opprette kontakt med bedrifter som kan være aktuelle samarbeidspartnere for norske FoU-miljøer og bedrifter,
3. gjennom å organisere støtten til møteplasser der norsk forskning profileres, for eksempel konferanser, messer, eller liknende,
4. ved å opprette et ”Invent in Norway” programsekretariat, som skal være et nasjonalt knutepunkt for satsingen. Sekretariatet skal koordinere, følge opp og støtte aktivitetene i de tre ovennevnte tiltakene, samt samarbeide med andre, regionale initiativ⁶. Sekretariatet vil også være ansvarlig for å videreutvikle kunnskapsgrunlaget og rapportere resultater til relevante departementer og virkemiddelapparatet.

I tillegg er det nødvendig med mer generelle tiltak for å gjøre Norge mer attraktivt som vertsland for FoU-aktiviteter. De viktigste kriteriene for konkurranseutsatte FoU-aktiviteter er

- tilgangen på kompetanse og talenter,
- kostnadsnivået på FoU-investeringer.

⁵ SFI – Sentre for Forskningsdrevet Innovasjon, NCE (Norwegian Centres of Expertise) - Sentre for utvikling av vekstkraftige og internasjonalt orienterte næringsklynger, SFF – Sentre for Fremragende Forskning

⁶ Oslo Teknopol, Innflagging Trøndelag m.fl.

Det første kriteriet – kompetanse og talenter – må adresseres ved å styrke både utdannelsen og importmuligheten for arbeidskraft som bedriftene har behov for.

Det andre kriteriet – kostnadsnivået – må adresseres gjennom skattelovgivningen og ved støtteordninger for FoU-aktiviteter.

”Invent in Norway”-satsingen

Profilering må skje på flere nivåer. Målgruppen vil være utenlandske bedrifter med FoU-aktivitet som er relevant for de sterkeste norske nærings- og kunnskapsmiljøer. Man kan dele opp disse bedriftene i tre grupper:

1. Den første gruppen er *bedrifter som har FoU-aktiviteter i Norge allerede*. Overfor disse bedriftene vil vi markedsføre norsk kompetanse til konsernnivået, i samarbeid med deres norske datterselskaper. Målet er å øke deres FoU-investeringer i Norge.
2. Den neste målgruppen er *bedrifter med FoU-samarbeid, salgskontor eller annen erfaring med Norge*. Overfor disse bedriftene vil vi arbeide gjennom deres eksisterende nettverk for å styrke kjennskapen til relevante norske kunnskapsmiljøer og kompetanse. Målet er å få bedrifter i denne gruppen til å investere i FoU i Norge.
3. Den siste gruppen er *bedrifter uten aktiviteter i Norge*. Overfor denne gruppen vil vi bygge nettverk med relevante bedrifter og FoU-miljøer i Norge gjennom besøk, presentasjoner og konferanser. Målet overfor denne gruppen er å styrke deres nettverk i Norge for å innlede FoU-samarbeid slik at de over tid vil investere i FoU i Norge.

Det er markedsnære utviklingsaktiviteter som er mest mobile i internasjonale selskaper. Mer langsiktige prosjekter kan gjøres i samarbeid med norske FoU-miljøer, for eksempel Sentre for forskningsdrevet innovasjon. I den grad bedrifter vil etablere egne FoU-avdelinger i Norge vil disse være rettet mot produkt-, prosess- og tjenesteutvikling.

Profileringsmidler til SFI, SFF, NCE

Det er understreket i rapporten hittil at profileringsatsingen må være overfor en målgruppe bedrifter innenfor områder der Norge har sterke nærings- og FoU-miljøer. I 2007 initieres to nye tiltak for å velge ut og støtte nettopp de sterkeste næringsklyngene og næringsrettede FoU-miljøene i de nye Sentre for forskningsdrevet innovasjon (SFI) og Sentre for utvikling av vekstkraftige og internasjonalt orienterte næringsklynger (NCE). Dette er en god mulighet til å fremheve og profilere våre styrker som FoU- og kunnskapsnasjon, og må sees i sammenheng med og koordineres med øvrig Norgesprofilering. Dette vil kunne gi synergier begge veier, både for Norgesprofileringen sett under ett, og profileringen av Norge som FoU-nasjon. De miljøene som vinner frem i kampen om midler fra de nye virkemidlene er per definisjon innenfor områder der Norge har sterke nærings- og FoU-miljøer. Det er derfor naturlig å ta utgangspunkt i disse miljøene i arbeidet med å styrke Norges kunnskapsrenommé.

Det vil være nødvendig med ekstra bevilgninger for profilering av de utvalgte FoU- og næringsmiljøene. Bevilgningene vil gjøre det mulig å hyre inn ekstra kompetanse som kan jobbe eksternt med å identifisere og følge opp relevante bedrifter som kan være aktuelle samarbeidspartnere. De profilerings- eller salgsansvarlige må også jobbe internt med å forberede besøk utenfra, støtte øvrig personell i forbindelse med presentasjoner for eksterne og ta initiativ til og organisere konferanser/seminarer.

Utnyttelse av Innovasjon Norges uteapparat

Tradisjonelt har Innovasjon Norges uteapparat jobbet med å hjelpe norske bedrifter til å komme i inngrep med internasjonale markeder. I Innovasjon Norges nye internasjonale strategi utvides dette ansvarsområdet til også å inkludere hjemhenting av teknologi, kunnskap og markedsmuligheter og profilering av Norge som investeringsland. Både det å hjelpe norske bedrifter ut og det å selge Norge i utlandet krever en aktiv markedsføring av muligheter i Norge, inkludert profilering av norsk forskning og utvikling.

Profilering av muligheter for FoU-investeringer i Norge vil kreve kompetanse utover den utekontorene/ambassadene besitter i dag. De fleste "Invest in"-

funksjonene i andre land samarbeider med egne lands "Eksportråd", men i møter har "Invest in"-organisasjoner i Norden hevdet at de savner tilgang til en mer spiss investorkompetanse ute. Utekontorene er godt rustet til å informere bredt om muligheter i de valgte miljøene, finne kandidater til samarbeid og koble disse gjennom nettverk og annet kontaktskapende arbeid. De må imidlertid satse mer på å utvikle investorkompetanse, som både kan kommunisere med de teknologiansvarlige hjemme og ute samt kommunisere med konsern- og finansledelsen i de aktuelle utenlandske selskapene der man er kommet i posisjon til å konkurrere om FoU-investeringer.

Det vil være behov for å knytte slik kompetanse til utekontorene, enten i form av nyansettelser eller innleie. Disse personene vil blant annet ha ansvar for å oppdatere seg på de sterke norske FoU-miljøene og identifisere og opprette kontakt med interessante bedrifter lokalt i markedene de kjenner.

Organisert støtte til møteplasser i Norge der FoU profileres

Det bør etableres et eget virkemiddel for å støtte møteplasser der norske bedrifter og FoU-miljøer kan profilere seg overfor internasjonale samarbeidspartnere og konkurrenter. I dag støttes slike møteplasser i utstrakt grad av ulike offentlige organer, men det skjer på ren ad hoc basis. Flere intervjuobjekter har fremhevet dette som det viktigste offentlige anliggende, utover kostnadsreducerende, prosjektrelaterte tiltak (brukerstyrt forskning, SkatteFUNN, IFU/OFU, DEMO 2000). Det må stilles strenge krav til kvalitet på denne typen møteplass i form av sterk internasjonal deltakelse.

Opprettelse av "Invent in Norway"-sekretariat

For å koordinere og understøtte profileringsaktivitetene etableres et "Invent in Norway" programsekretariat operert av Forskningsrådet og Innovasjon Norge i fellesskap. Sekretariatet skal utvikle en infrastruktur og må kunne legge til rette for, bistå og forsterke operatørene i sitt arbeid internasjonalt.

Programsekretariatet bør bestå av fire-fem personer som til sammen kan utgjøre et miljø.

Erfaringene fra samarbeid mellom Forskningsrådet og Innovasjon Norge er gode, både gjennom spesifikke programmer, (Arena, NCE, VS 2010, Fellesprogram for Skog og Marut) og andre oppfølginger av samarbeidsprosjektet mellom virkemiddelaktørene.

Det må bygges relevant infrastruktur i form av kunnskap, analysekapasitet, systemer og verktøy som grunnlag for å identifisere hvilke miljøer som er de mest relevante og oppfølging av disse, samt markedsføring/profilering skreddersydd for hvert miljø. "Invent in Norway" sekretariatet må også disponere midler for oppfølging og initiering av enkeltsaker og arrangementer.

Kostnader for "Invent in Norway"-satsingen

I løpet av høsten 2006 må det avklares med departementene om sekretariatet får finansiering i perioden 2007-2011. Stipulert finansieringsbehov settes til 38 MNOK i 2007 og 42 MNOK årlig i perioden 2008-2011. 15 MNOK årlig skal dekke sekretariatets kostnader, inklusive kostnader til evaluering, mens resten skal fordeles mellom de tre virkemidlene. Profileringsmidler til miljøene estimeres til ca 8 MNOK i 2007, og 12 MNOK årlig i årene 2008-2011. Vi ser for oss at det er behov for ca. 1 MNOK per utvalgte SFI/NCE som av sekretariatet vurderes som både motivert og kvalifisert for en tyngre "Invent in"-profilering. Profileringsarbeidet kan gjerne gjøres i samarbeid mellom flere sentre der det vil være delvis overlapp i målgruppene. Det er nødvendig med en bevilgning av denne størrelsen, da dette vil finansiere både innhenting av spesialkompetanse og arrangementer i løpet av året.

Fordi både SFI og NCE er under oppbygging i 2006, parallelt med oppbygging av sekretariatsfunksjonen og utvikling av en strategi for uteapparatets virksomhet på området, tror vi en gradvis opptrapping mot 2008 er riktig. I 2007 vil sekretariatet arbeide mye med mobilisering, analyse og vurdering av potensialet for profilering i det enkelte miljø. Dette arbeidet vil utgjøre ca 75 % av det estimerte finansieringsbehov i hvert miljø. Utnyttelse av uteapparatet i Innovasjon Norge samt utvikling og anvendelse av spesialistkompetanse (innleie/ansettelse) på 4-5 nøkkelsteder, er estimert til ca 12 MNOK årlig. Satsing på møteplasser vil koste ca 3 MNOK årlig, basert på en gjennomsnittlig

støtte på 200 000 kroner til 15 slike møteplasser. For møteplassene vil den offentlige finansieringsandelen være betydelig lavere enn for de øvrige.

Nyttevurdering av ”Invent in Norway”-satsingen

Motivasjonen i Norges sterkeste nærings- og kunnskapsmiljøer vil være nøkkelen til suksess i satsingen, og nytten vil komme hele norsk næringsliv og forsknings-Norge til gode. En styrking av Norges renommé som FoU-land vil ha flere positive effekter:

- Oppmerksomheten rundt de sterke miljøene vil trekke internasjonale bedrifter og forskningsmiljøer inn i norske FoU- og næringsmiljøer og styrke kvaliteten og satsingen i de norske miljøene.
- En utenlandsk bedrifts samarbeid med og eksponering for et norsk FoU-miljø vil føre til sterkere nettverk og bedre kjennskap også til andre norske bedrifter eller institutter.
- Arbeidsformen for profilering av sterke miljøer forventes å kunne kopieres, og flere andre sterke miljøer enn de utvalgte vil lettere kunne utnytte Innovasjon Norges uteapparat og få hjelp til å identifisere eller etablere møteplasser der deres forskning og utvikling best kan profileres.
- Utenlandsk eide bedrifters norske datterselskap vil, gjennom sin tilknytning til norske miljøer, forsterke sin interne profil og sin argumentasjon for mer FoU-midler innenfor konsernet.

Tallfesting av nytten av en profileringssatsing er vanskelig. Det anbefales å evaluere virksomheten, både i forkant, underveis og etter programperiodens slutt og dette anbefales iverksatt fra høsten 2006. Evalueringen vil ikke kunne vise helt eksakt hvor mye av en observert økning som kan tilskrives ”Invent in Norway”-satsingen, men resultatindikatorer kan utvikles gjennom evalueringene. Gitt oppstart i 2007, vil tidsrommet for å oppnå store effekter innen 2010 være svært kort. Vi foreslår derfor å ha et målbilde for 2012.

Målbilde

I 2012 har vi mål om at følgende uttalelser skal være sanne:

- andelen av forskning i norsk næringsliv som finansieres av utenlandsk eide bedrifters har økt fra dagens 15 % til 20 %,
- oppkjøp av norske bedrifter innenfor de utvalgte områdene i perioden 2007-2012 har resultert i styrking av FoU-aktiviteter i Norge og flere ansatte i Norge,
- Forskningsrådets og Innovasjon Norges aktiviteter ute og hjemme mht. å tiltrekke seg utenlandske investorer er koordinert og målrettet og samordningen med de regionale initiativene har vært god og utviklende,
- de valgte FoU-miljøene har konkludert med at "Invent in Norway" har gitt konkrete resultater, og har dokumentasjon på dette, både kvalitativt og kvantitativt,
- "Invent in Norway" er følgeevaluert, noe som har resultert i gode innspill og anbefalinger til videreutvikling av satsingen i perioden 2007-2012.

Norge som attraktivt FoU-land

I Forskningsmeldingen refereres det til betydningen av rammebetingelsene for forskning og utvikling, både innenfor og utenfor forskningspolitikken. Sentrale rammebetingelser for internasjonale bedrifter er særlig forsknings-, skatte-, utdannings- og innvandringspolitikken.

Det viktigste tiltaket for å styrke forskningen er en offensiv satsing på eksisterende virkemidler og nye virkemidler, som Sentre for forskningsdrevet innovasjon og Norwegian Centres of Expertise. Forskningsvirkemidlene har de siste årene blitt rettet inn slik at de i større grad er egnet til å bygge sterke miljøer. Store programmer er en offensiv satsing på prioriterte områder. Brukerstyrt forskning er rettet mot større prosjekter enn tidligere etter innføringen av SkatteFUNN. I tillegg er sentervirkemidlene, både for grunnforskning (SFF), næringsrettet forskning (SFI) og sterke næringsmiljøer eller clustere (NCE), langsiktige og forutsigbare satsinger for å videreutvikle våre beste miljøer.

Forskningsmeldingen varsler om satsing på realfag, med hovedfokus på rekruttering til realfagene. Denne satsingen vil være nøkkelen til om vi klarer å videreutvikle den norske arbeidsstyrken slik at næringslivet kan rekruttere de talentene og den kompetansen de har behov for i Norge også i fremtiden.

Utdanningssystemet kan ikke dekke behovet alene, arbeidsstyrken må også kompletteres med utenlandske talenter. Meldingen trekker frem tiltak for å gjøre det mer attraktivt for forskere å komme til Norge, for eksempel ved:

- å legge til rette for bedre utnyttelse av ordningen med spesialtillatelser,
- en egen ordning for å korte ned saksbehandlingstiden for familiegjenforening for forskere som kommer gjennom UDIs spesialistkvote.

Styrke tilgang på talentene

De ovennevnte tiltakene fra Forskningsmeldingen er riktige steg på veien for å styrke bedriftenes mulighet til å tiltrekke seg god kompetanse til sine aktiviteter i Norge. Tilgang til kompetanse/ekspertise pekes på som det viktigste kriteriet for bedriftenes valg av lokaliseringsland for sine FoU-aktiviteter. Satsingsvilje og oppfølging er helt nødvendig for at tiltakene blir gjennomført og vellykket.

I tillegg bør det vurderes om det er nødvendig med tyngre tiltak både for å tiltrekke seg studenter til de studieretningene der den største veksten i FoU finner sted og for å tiltrekke seg utenlandske forskere. Eksempler på slike tiltak er

- å styrke andelen internasjonale studenter ved norske universiteter og høyskoler,
- skattefordeler til utenlandske forskere,
- tung, synlig statlig satsing på IKT-områder som fenger unge, for å styrke rekruttering. Forslaget kommer fra en amerikansk bedrift. Bedriften mener at områder som dataspill og grafisk design fenger unge, og at en tung, synlig statlig satsing, for eksempel på utdanningsrettede dataspill, vil sikre at det er mange attraktive arbeidsplasser for studenter som

velger informatikk som studieretning. Den amerikanske bedriften mente også at satsingen ville være et signal til internasjonale bedrifter om at Norge er et land som aggressivt satser på IKT og IKT-utdanning. Bedriften rapporterer om et skrikende behov for informatikkstudenter i vestlige land, der studenter i for stor grad velger bort denne studieretningen.

Forbedring av rammebetingelser og styrking av virkemidler for FoU

Statsbudsjettets prioritering av brukerstyrt forskning og IFU-kontrakter er sterke signaler til næringslivet om at Forskningsmeldingen følges opp. En ytterligere forsterking og opptrapping av satsingen på eksisterende virkemidler og institusjoner og nye virkemidler som SFI/NCE er riktig vei å gå, også overfor utenlandske bedrifter, som ser at Norge er villige til å satse på næringslivets FoU. Det kan også gjøres mer for å gjøre Norge konkurransedyktig når det gjelder den offentlige støtten til og beskatningen av FoU-investeringer.

Det kan også være riktig med tunge offentlige satsinger for å nå målet om at næringslivet skal mer enn fordoble sine FoU-investeringer innen 2010 (3 %-målet). Slike offentlige satsinger vil også ha en positiv effekt på utenlandske FoU-investeringer. Eksempler på slike tiltak kan være:

- Styrking av støtten til petroleumsforskning for også å satse tungt på utfordringer der utvinning på norsk sokkel ikke nødvendigvis er hovedmålet, men der Norge har forutsetninger for å være en ledende kunnskapsnasjon internasjonalt. Eksempler på slike områder kan være arktisk utvinning, bærekraftig utvinning og fjernstyrte operasjoner.
- Tunge, offentlige satsinger innenfor utvalgte områder, som for eksempel IKT-nisjer eller nye materialer. Rene forskningssatsinger, som for eksempel Forskningsrådets store programmer, er gode initiativ, men er i seg selv ikke tilstrekkelig for å signalisere at Norge har en helhetlig satsing. Andre tiltak må til, som for eksempel store, offentlige bestillinger (som eksempelet på forrige side om utdanningsrettede dataspill), prioriterte såkorn- og venture-fond, med mer.

- SkatteFUNN er under evaluering og indikasjonene er at ordningen er en suksess. Næringslivet setter pris på forutsigbare og ubyråkratiske ordninger. Statistikken viser at selv om utenlandske bedrifter hevder at offentlige støtteordninger er viktige, er de relativt sett langt mindre flinke til å benytte seg av støtteordningene enn norske bedrifter. En rettighetsbasert ordning kan fungere godt også for større bedrifter. Forslag til støtteordninger der skattesystemet benyttes er beskrevet i større detalj i rapporten fra Hambro og Agentum Partners om rammebetingelser for FoU-investeringer.
- Offentlige og industrielle forsknings- og utviklingskontrakter (OFU/IFU) er et velegnet verktøy for å tiltrekke utenlandske bedrifter til å investere i forsknings- og innovasjonsprosjekter sammen med norske leverandører. 80-90 % av kundebedriftene er i dag internasjonale og bidrar til økte FoU-investeringer i Norge. Det er et potensial knyttet til mer aktivt å bruke utviklingskontraktene som insitament for å tiltrekke disse bedriftene til Norge. I de store fokuserte satsingene som er utviklet i senere årene under disse ordningene, er det et uutnyttet potensial for økt internasjonal profilering og samarbeid.

 Norges forskningsråd

INNOVASJON
NORGE

Postboks 2700 St. Hanshaugen
N-0131 OSLO
Telefon: 22 03 70 00
post@forskningsradet.no
www.forskningsradet.no

Akersgata 13
Postboks 448 Sentrum
N-0104 Oslo
Telefon +47 22 00 25 00
www.invanor.no

ISBN 82-12-02270-6